

คู่มือการปฏิบัติงาน
การพัฒนาระบบภาวะการมีงานทำของบัณฑิต
สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

กุลดา สวนสลา
นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ปฏิบัติการ

กลุ่มงานผลิตสื่อการเรียนออนไลน์
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

คำนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เป็นหน่วยงานที่ให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในพันธกิจที่สำคัญ คือ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ และลดภาระค่าใช้จ่ายได้ โดยมีกลุ่มงานพัฒนาระบบสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รับผิดชอบภารกิจหลักในการดำเนินการพัฒนาระบบภาวะการปฏิบัติงานทำงานของบัณฑิต เพื่อใช้จัดเก็บข้อมูลผลการตอบแบบสอบถามภาวะการปฏิบัติงานทำของบัณฑิต และนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้นี้ไปใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตร คณะ และมหาวิทยาลัยได้ จึงได้จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน เรื่อง การพัฒนาระบบภาวะการปฏิบัติงานทำของบัณฑิต สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สำหรับคู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการปฏิบัติงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงานและเงื่อนไข เทคนิคการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขและพัฒนางาน รวมทั้งการติดตามผลการดำเนินงาน ซึ่งผู้จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือนี้จะเป็นประโยชน์ทางปฏิบัติต่อบุคลากรของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และผู้สนใจทั่วไป

กุลดา สวนสลา
นักวิชาการคอมพิวเตอร์
พฤษภาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญภาพ	ค
สารบัญตาราง	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์	1
ประโยชน์ของคู่มือปฏิบัติงาน	2
ขอบเขตของคู่มือปฏิบัติงาน	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	2
บทที่ 2 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ	4
บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่ง	4
ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	4
โครงสร้างการบริหารจัดการ	6
บทที่ 3 หลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติ	12
หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน	12
วิธีการปฏิบัติงาน	16
สิ่งที่ควรคำนึงในการปฏิบัติงาน	18
แนวคิด/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 4 เทคนิคในการปฏิบัติงาน	20
แผนกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน	20
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	21
วิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน	25
จริยธรรมในการปฏิบัติงาน	26
บทที่ 5 ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข และการพัฒนางาน	28
ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข	28
การพัฒนางาน	30
ข้อเสนอแนะ	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	32
ภาคผนวก	33
ประวัติผู้เขียน	34

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	21
5.1	ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานและแนวทางแก้ไขและพัฒนา	28

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	โครงสร้างองค์กร	7
2.2	โครงสร้างการบริหารงานของสำนักวิทยบริการ	8
2.3	โครงสร้างความสัมพันธ์ของงาน	9
4.1	แบบฟอร์มการติดตามการปฏิบัติงาน	25

บทที่ 1

บทนำ

คู่มือการปฏิบัติงาน การพัฒนาระบบภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ได้มีการพัฒนาเพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและเข้าใจความเป็นมา วัตถุประสงค์ ประโยชน์ ขอบเขต นิยามศัพท์เฉพาะ ในการพัฒนาระบบดังนี้

ความเป็นมา

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหน่วยงานที่ให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในพันธกิจที่สำคัญ คือ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาเพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลและบริหารจัดการข้อมูลการตอบแบบสอบถามภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต และมีรูปแบบคำถามและผลการตอบที่เป็นเดียวกันและให้แต่ละหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลและติดตามสถานะการตอบแบบสอบถาม รายงานสรุปการตอบ ข้อมูลสารสนเทศนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร คณะ และมหาวิทยาลัย และใช้รายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงได้พัฒนาระบบภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และได้นำกระบวนการพัฒนาซอฟต์แวร์มาใช้เพื่อเป็นมาตรฐานในการดำเนินงานพัฒนาระบบ

ดังนั้นจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติงาน การพัฒนาระบบภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถ่ายทอดกระบวนการ ขั้นตอน วิธีดำเนินการ ขอบเขต และแนวทางปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และสามารถปฏิบัติงานได้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร แสดงถึงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานของกระบวนการต่าง ๆ ของการพัฒนาระบบ และมีมาตรฐานเดียวกัน
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานใหม่และผู้ปฏิบัติงานแทนให้สามารถปฏิบัติงานเป็นไปในทางเดียวกัน
3. เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีปฏิบัติงาน และขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ของคู่มือปฏิบัติงาน

1. มีคู่มือช่วยให้สามารถอธิบายกระบวนการทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
2. ผู้ปฏิบัติงานใหม่และผู้ปฏิบัติงานแทนสามารถปฏิบัติงานเป็นไปในทางเดียวกัน
3. ใช้เป็นแหล่งอ้างอิงหรือองค์ความรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้ สำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจภายนอกได้

ขอบเขตของคู่มือปฏิบัติงาน

คู่มือการปฏิบัติงานนี้ จะอธิบายถึงแนวทางการปฏิบัติงาน ขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน การควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานของการพัฒนาระบบภาวะการมีงานทำของบัณฑิต สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อให้เป็นแนวทางของกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นไปในทางเดียวกัน และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีปฏิบัติงาน และขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ระบบสารสนเทศ หมายถึง ระบบที่ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งฮาร์ดแวร์ซอฟต์แวร์ ระบบเครือข่าย ฐานข้อมูล ผู้พัฒนาระบบ ผู้ใช้ระบบ พนักงานที่เกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญในสาขาทุกองค์ประกอบนี้ทำงานร่วมกันเพื่อกำหนด รวบรวม จัดเก็บข้อมูล ประมวลผลข้อมูลเพื่อสร้างสารสนเทศ และส่งผลลัพธ์หรือสารสนเทศที่ได้ออกมาให้ผู้ใช้เพื่อช่วยสนับสนุนการทำงาน การตัดสินใจ การวางแผน การบริหาร การควบคุม การวิเคราะห์และติดตามผลการดำเนินงานขององค์กร

ระบบฐานข้อมูล (Database) หมายถึง ระบบที่รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันเข้าไว้ด้วยกันอย่างมีระบบมีความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่าง ๆ ที่ชัดเจน ในระบบฐานข้อมูลจะประกอบด้วยแฟ้มข้อมูลหลายแฟ้มที่มีข้อมูล เกี่ยวของสัมพันธ์กันเข้าไว้ด้วยกันอย่างเป็นระบบและเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ สามารถใช้งานและดูแลรักษาป้องกันข้อมูลเหล่านี้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีซอฟต์แวร์ที่เปรียบเสมือน สื่อกลางระหว่างผู้ใช้และโปรแกรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ฐานข้อมูล เรียกว่าระบบจัดการฐานข้อมูล หรือ DBMS (data base management system) มีหน้าที่ช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและมี ประสิทธิภาพ การเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้อาจเป็นการสร้างฐานข้อมูล การแก้ไขฐานข้อมูล หรือการตั้งคำถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลมา โดยผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องรับรู้เกี่ยวกับรายละเอียดภายในโครงสร้างของฐานข้อมูล

วิเคราะห์ความต้องการ/วิเคราะห์ปัญหา หมายถึง การศึกษาวิถีทางหรือแนวทางการดำเนินงานเพื่อนำไปใช้ในการ ออกแบบและสร้างระบบงานสารสนเทศด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

นักวิเคราะห์ระบบ คือผู้ทำหน้าที่ วิเคราะห์ ออกแบบ และบางครั้งเขียนโปรแกรม นักวิเคราะห์ระบบควรมีความรู้ด้าน เทคนิค มีทักษะด้านการวิเคราะห์ ด้านการจัดการ และการ สื่อสารระหว่างบุคคล

การออกแบบระบบ หมายถึง การออกแบบรายละเอียดหรือการออกแบบเชิงกายภาพ (physical design) ประกอบด้วย การออกแบบผลลัพธ์ การออกแบบวิธีการนำข้อมูลเข้า การออกแบบ สวนต่อประสานกับผู้ใช้ การออกแบบแฟ้มข้อมูลและฐานข้อมูล การพิจารณาดานฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และ อุปกรณ์การสื่อสารที่ต้องใช้ในระบบ

การพัฒนาระบบสารสนเทศ หมายถึง การสร้างระบบงานใหม่หรือปรับเปลี่ยนระบบงานเดิมที่มี อยู่แล้วให้สามารถทำงานเพื่อแก้ปัญหา โดยการกำหนดความต้องการด้านซอฟต์แวร์ หมายถึง นำระบบที่ได้ออกแบบไว้มาทบทวนเพื่อกำหนดการจัดทำซอฟต์แวร์ การออกแบบซอฟต์แวร์ การเขียนโปรแกรม และ การทดสอบโปรแกรม

วงจรการพัฒนาาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC) หมายถึง กระบวนการทางความคิด (Logical Process) ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อแก้ปัญหาและตอบสนอง ความต้องการของผู้ใช้งาน โดยภายในวงจรนั้นจะแบ่งกระบวนการพัฒนาออกเป็นระยะ (Phase) ได้แก่ ระยะวางแผน (Planning Phase) ระยะการวิเคราะห์ (Analysis Phase) ระยะการออกแบบ (Design Phase) และระยะการสร้างและการพัฒนา (Implementation Phase) โดยแต่ละระยะจะประกอบไปด้วย ขั้นตอน (Steps) ต่าง ๆ ซึ่งแต่ละโครงการพัฒนาระบบจะมีการแบ่งระยะ และขั้นตอนในแต่ละระยะแตกต่างกัน โดยในปัจจุบันมีรูปแบบวงจรการพัฒนาาระบบแตกต่างกัน ออกไปมากมาย อาทิเช่น Waterfall Model, Evolutionary Model, Incremental Model, Incremental Model หรือ Spiral Model เป็นต้น

คู่มือการปฏิบัติงาน หมายถึง แผนที่บอกเส้นทางการทำงานที่มีจุดเริ่มต้น และ จุดสิ้นสุดของกระบวนการระบุถึงขั้นตอนและรายละเอียดของกระบวนการต่าง ๆ มักจัดทำขึ้นสำหรับงานที่มีความซับซ้อน หลายขั้นตอน และเกี่ยวกับหลายคน สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการ ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานไว้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (ธนาวิษณุ จินดาประดิษฐ์ และ จารุวรรณ ณ ยอดระฆัง ,2552 หน้า 26)

วิธีปฏิบัติงาน/วิธีการทำงาน หมายถึง รายละเอียดวิธีการทำงานเฉพาะ หรือแต่ละขั้นตอนย่อยของกระบวนการเป็นข้อมูลเฉพาะ มีคำแนะนำในการทำงานและรวมทั้งวิธีที่องค์กรใช้ในการปฏิบัติงานโดยละเอียด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ ,2549 หน้า 16)

บทที่ 2

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

โครงสร้างการบริหารจัดการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย 3 หน่วยงาน คือ ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานผู้อำนวยการ โดยมีหน้าที่ให้การสนับสนุนและให้บริการงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยฯ

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่ง

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญงาน ทักษะ และประสบการณ์สูงในงานด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ ปฏิบัติงานที่ต้องทำการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ การออกแบบเกี่ยวกับชุดคำสั่งระบบ ชุดคำสั่งประยุกต์ การพัฒนาระบบ เว็บไซต์ การดูแลระบบสารสนเทศ การใช้โปรแกรมที่ผลิตสื่อการเรียนการสอน การใช้งานระบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อการปฏิบัติงานหรือพัฒนางาน หรือแก้ไขปัญหาในงานที่มีความยุ่งยาก และมีขอบเขตกว้างขวาง มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระบบที่มีขอบเขตเนื้อหาของงานหลากหลาย และมีขั้นตอนการทำงานที่ยุ่งยากซับซ้อนค่อนข้างมาก โดยต้องกำหนดแนวทางการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ควบคุมการดำเนินงานที่รับผิดชอบให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

ลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการปฏิบัติการ ประกอบด้วย

1. ศึกษา วิเคราะห์ กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ระบบเครือข่ายระบบงานประยุกต์ และระบบสารสนเทศ การจัดการระบบการทำงานของเครื่องการติดตั้งระบบเครื่อง ทดสอบคุณสมบัติด้านเทคนิคของเครื่องอุปกรณ์เพื่อให้ได้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งหน่วยงาน ทันสมัย และตรงตามความต้องการและลักษณะการใช้งานของหน่วยงาน

2. ออกแบบระบบงาน ข้อมูล การประมวลผล การสื่อสาร ระบบข่ายงาน ชุดคำสั่งและฐานข้อมูล ตามความต้องการของหน่วยงาน ติดตั้งบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบอุปกรณ์ต่าง ๆ ชุดคำสั่งระบบปฏิบัติการชุดคำสั่งประยุกต์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น สอดคล้องต่อความต้องการของผู้รับบริการ

3. ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือวิจัย ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ จัดทำเอกสารวิชาการ คู่มือเกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบ เผยแพร่ผลงานทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ติดตามและพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อกำหนดลักษณะและมาตรฐานในการปฏิบัติงานวิทยาการคอมพิวเตอร์เพื่อหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับงานวิทยาการคอมพิวเตอร์ หรือเพื่อพัฒนาแนวทางวิธีการและมาตรฐานการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ให้บริการวิชาการด้านต่างๆ เช่น ช่วยสอน ฝึกอบรม เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการของงานวิทยาการคอมพิวเตอร์ ให้คำปรึกษา แนะนำ ตอบปัญหาและชี้แจงเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ เข้าร่วมประชุม คณะกรรมการต่างๆ ที่ได้รับแต่งตั้ง เพื่อให้ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณาและตัดสินใจและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

5. ในฐานะหัวหน้างาน ต้องทำหน้าที่กำหนดแผนงาน มอบหมาย ควบคุม ตรวจสอบ ให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับปรุงแก้ไข ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานในหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

ด้านการวางแผน ประกอบด้วย

1. วางแผนหรือร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานตาม แผนงานหรือโครงการของหน่วยงานสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศในส่วนของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศในส่วน of ฝ่ายพัฒนาระบบสารสนเทศแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

2. ร่วมกำหนดนโยบายและแผนงานของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศแผนงบประมาณประจำปีของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้

ด้านการประสานงาน ประกอบด้วย

1. ประสานการทำงานร่วมกันระหว่างทีมงานหรือหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้

เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้

2. ชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริง แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย
3. ให้ข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในที่ทำงาน หรือ บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย
4. ควบคุมการดำเนินงานโครงการที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนด

ด้านการบริการ ประกอบด้วย

1. ให้คำปรึกษา แนะนำ ทางด้านการพัฒนาเว็บไซต์ ดูแลระบบสารสนเทศ โปรแกรมที่ผลิตสื่อการเรียนการสอน การใช้งานระบบการจัดการเรียนการสอน ตอบปัญหาและชี้แจงเรื่อง เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เพื่อให้ผู้รับบริการได้ทราบข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์
2. ร่วมดำเนินการจัดประชุมด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางระบบสารสนเทศอย่างถูกต้อง
3. จัดฝึกอบรม เป็นวิทยากรในโครงการที่ได้รับมอบหมาย การใช้งานระบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรที่สนใจได้มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้ผลิตสื่อและการใช้งานระบบการจัดการเรียนการสอน
4. พัฒนาเอกสารหรือคู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับความรู้ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศที่ซับซ้อน เพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่สอดคล้อง และสนับสนุนภารกิจของหน่วยงาน

ด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย

1. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการและมหาวิทยาลัย
2. ร่วมกิจกรรมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด และตามโอกาสที่เหมาะสม
3. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง และตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

โครงสร้างการบริหารจัดการ

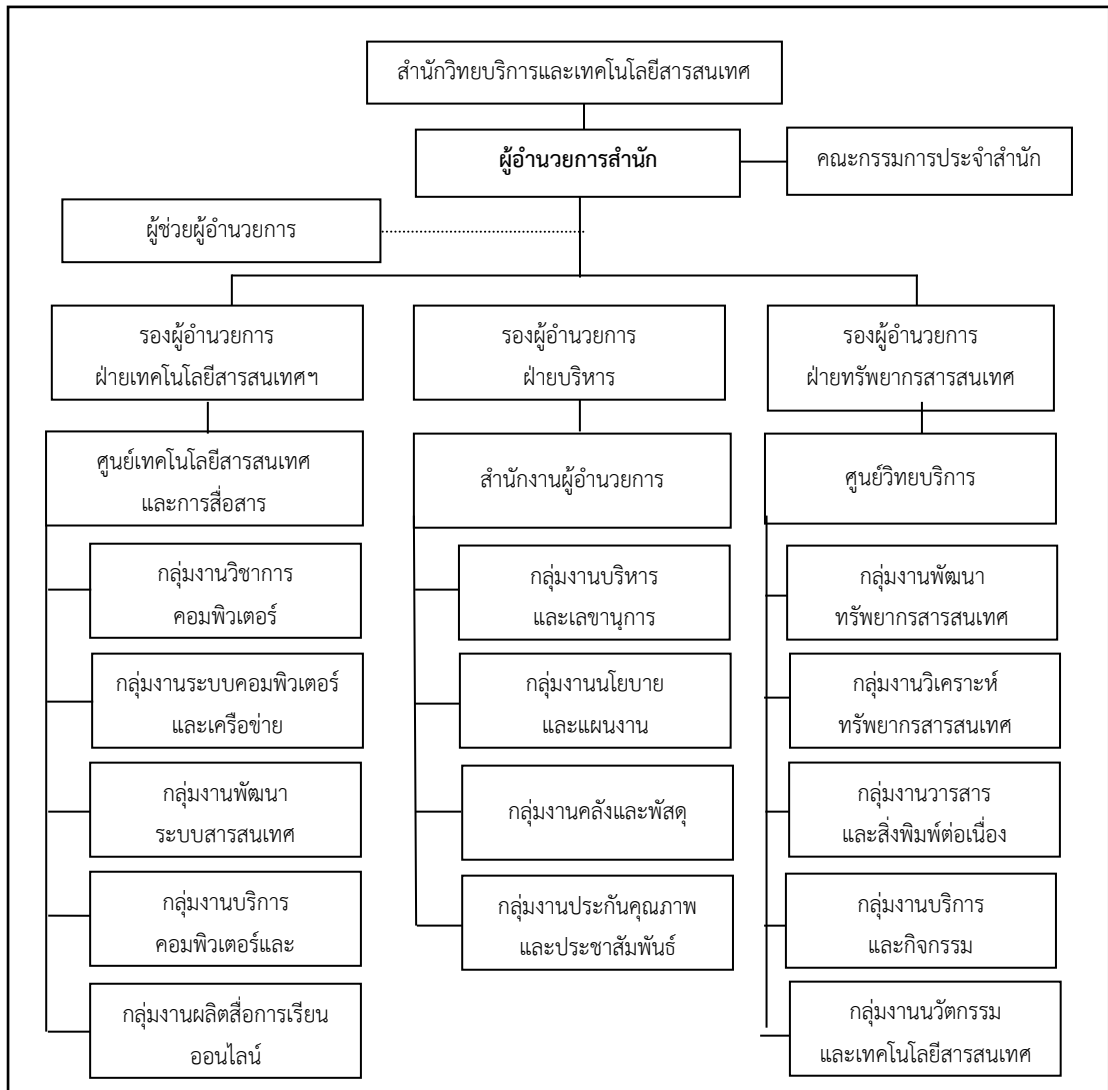
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยมีหน้าที่ให้การสนับสนุนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยฯ

โครงสร้างองค์กร

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีโครงสร้างการบริหารงานประกอบด้วย 3 หน่วยงาน คือ ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานผู้อำนวยการ

โครงสร้างการบริหาร

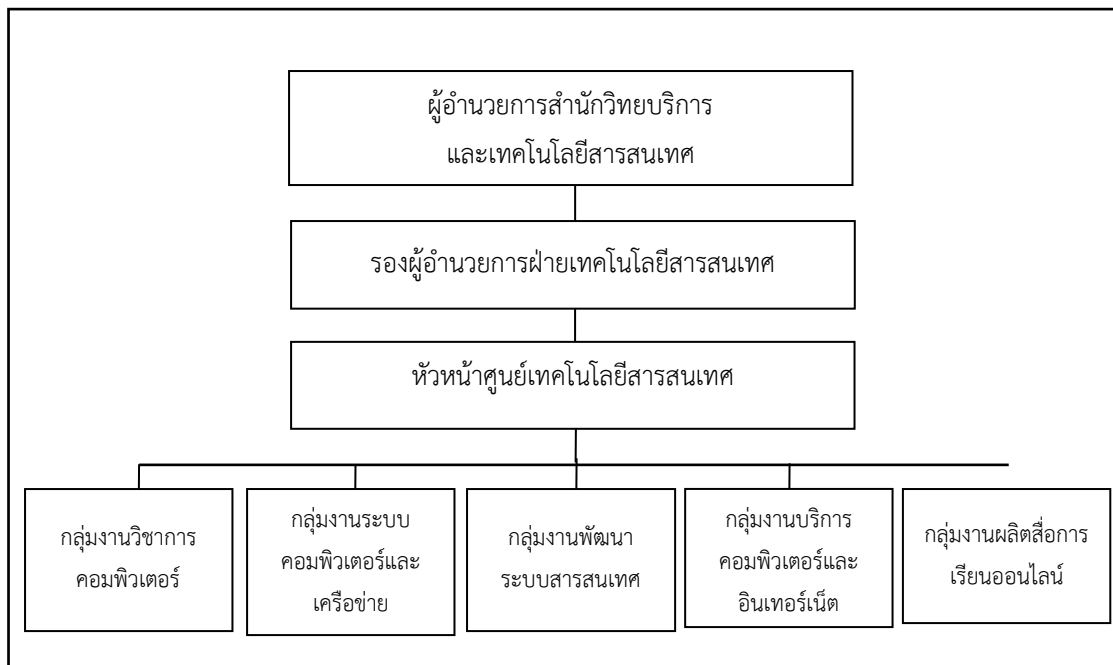
ตามโครงสร้างการบริหารงานของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักวิทยบริการฯ

โครงสร้างความสัมพันธ์ของงาน

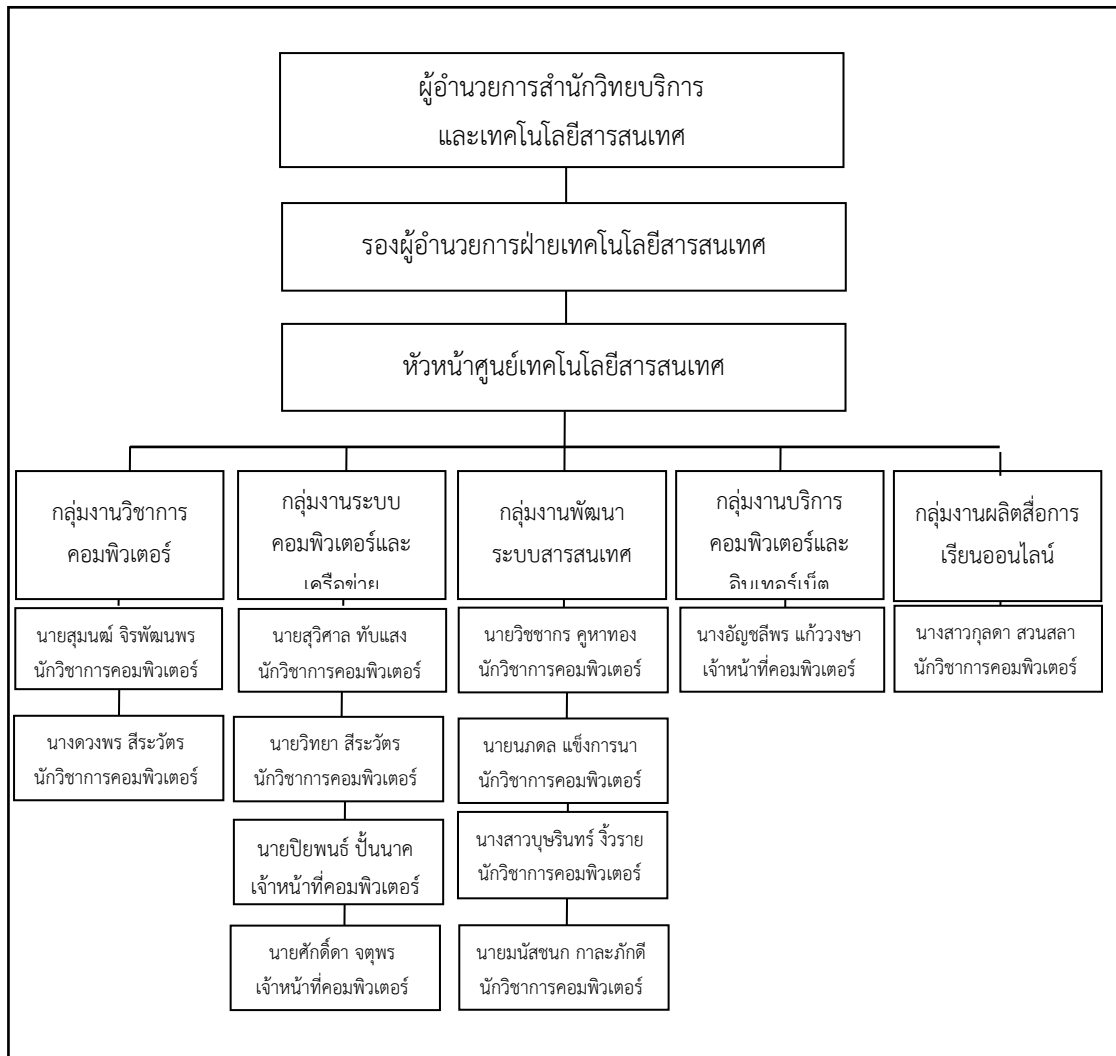
ตามโครงสร้างของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แบ่งการบริหารงานของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ออกเป็น 5 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานวิชาการคอมพิวเตอร์ กลุ่มงานระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย กลุ่มงานพัฒนาระบบสารสนเทศ กลุ่มงานบริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต กลุ่มงานผลิตสื่อการเรียนออนไลน์ ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างความสัมพันธ์ของงานในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

โครงสร้างการบริหารงานการปฏิบัติงาน

ตามโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ออกเป็น 5 กลุ่มงานและตำแหน่งงาน ดังนี้

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างการปฏิบัติงาน

ขอบข่ายภาระงานตามกลุ่มงาน

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีขอบข่ายภาระงานตามกลุ่มงานดังนี้

1. กลุ่มงานวิชาการคอมพิวเตอร์
  - 1.1 งานสนับสนุนทางเทคนิค
  - 1.2 งานฝึกอบรมและบริการวิชาการ
  - 1.3 งานวิจัยและประมวลผล
  - 1.4 จัดทำโครงการฝึกอบรมและสัมมนา
  - 1.5 จัดทำปฏิทินงานในการฝึกอบรมสัมมนาประจำปี
  - 1.6 จัดหาวิทยากรในการอบรมและสัมมนา
  - 1.7 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการนำคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้
  - 1.8 จัดทำข้อสอบและการประเมินผล ควบคุมการทดสอบความรู้ด้านคอมพิวเตอร์
2. กลุ่มงานระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย
  - 2.1 งานติดตั้งระบบเครือข่าย
  - 2.2 งานบำรุงรักษาเครือข่ายสื่อสารและคอมพิวเตอร์
  - 2.3 งานพัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร
  - 2.4 งานควบคุมระบบเครือข่ายของมหาวิทยาลัย
  - 2.5 งานรักษาความปลอดภัยการใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์
  - 2.6 งานควบคุมการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์
  - 2.7 งานกำหนดลักษณะครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์
  - 2.8 งานซ่อมบำรุงเครื่องคอมพิวเตอร์
3. กลุ่มงานพัฒนาระบบสารสนเทศ
  - 3.1 งานวิเคราะห์และออกแบบระบบ
  - 3.2 งานพัฒนาโปรแกรม
  - 3.3 งานเตรียมและบันทึกข้อมูล
  - 3.4 งานประมวลผล - งานระเบียน
  - 3.5 ควบคุมดูแลตามโครงการนำเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหาร
  - 3.6 พัฒนาโปรแกรมเพื่อการสืบค้นข้อมูลผ่านระบบ Intranet/Internet
4. งานบริการการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต
  - 4.1 งานบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต
  - 4.2 งานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

- 5. กลุ่มงานผลิตสื่อการเรียนออนไลน์
  - 5.1 งานผลิตสื่อ (Course Ware)
  - 5.2 งานบริการด้านสารสนเทศเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอน
  - 5.3 พัฒนาและสนับสนุน e-Learning ของมหาวิทยาลัย
  - 5.4 งานนวัตกรรมและเทคโนโลยี

บทที่ 3

หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงานและเงื่อนไข

ในการปฏิบัติงานการจัดทำคู่มือการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานของบัณฑิต สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ในครั้งนี้ ได้ใช้หลักการออกแบบและวิเคราะห์ระบบด้วยวงจรการพัฒนากระบวนการ (System Development Life Cycle : SDLC) พร้อมทั้งรายละเอียดวิธีการปฏิบัติงาน สิ่งที่ต้องคำนึงในการปฏิบัติงาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่นำไปเขียนคู่มือการปฏิบัติงานสามารถนำไปพัฒนาปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม

หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน

วงจรการพัฒนากระบวนการ คือ กระบวนการทางความคิด ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ โดยภายในวงจรการพัฒนานั้นจะแบ่งกระบวนการพัฒนาเป็นลำดับขั้น ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน (โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ ,2555 หน้า 50) ดังนี้

1. การกำหนดความต้องการของระบบ (Requirement Definition)

ในขั้นตอนนี้ผู้พัฒนาระบบจะต้องค้นหาปัญหาและศึกษาเข้าใจปัญหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำงานในระบบงานเดิม โดยผู้พัฒนาระบบจะต้องทำความเข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ คิดหา แนวทางและวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหา ศึกษาความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา รวบรวมความต้องการและ สรุปข้อกำหนดต่าง ๆ ให้ชัดเจน ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับทั้งสองฝ่าย พร้อมทั้งกำหนดแผนการดำเนินงานกิจกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย คือ

1.1 การกำหนดปัญหา (Problem Definition) เป็นขั้นตอนที่ผู้พัฒนาระบบเข้าไปทำความเข้าใจปัญหา คือการทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างถ่องแท้ว่าปัญหาที่แท้จริงคืออะไร พร้อมทั้งคิดหา แนวทางหรือสถานการณ์ที่ผู้พัฒนาระบบเชื่อว่าสามารถปรับปรุงระบบให้ดีขึ้น และผู้พัฒนาระบบต้องค้นหาคำว่า การดำเนินงานนั้นต้องการอะไร เพื่อให้เป้าหมายบรรลุวัตถุประสงค์ ในขั้นตอนนี้ผู้พัฒนาระบบจะทำการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้ระบบ โดยการตรวจสอบเอกสาร การสัมภาษณ์ การออกแบบสอบถาม หรือสังเกต พฤติกรรมและสภาพแวดล้อมของการดำเนินงาน

1.2 การศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) เป็นขั้นตอนที่ผู้พัฒนาระบบทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินการปรับปรุงระบบ พิจารณาถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ รวมถึง ความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อความล้มเหลวในการปรับปรุงระบบ โดยทำการศึกษาความเป็นไปได้ ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น

1.2.1 ความเป็นไปได้ทางเทคนิค คือความเป็นไปได้ของการปรับปรุงระบบหรือ พัฒนาระบบใหม่ โดยนำเทคโนโลยีปัจจุบันมาใช้งานหรือการยกระดับเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือตัดสินใจใช้เทคโนโลยีใหม่ทั้งหมด

1.2.2 ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ คือความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐศาสตร์ด้วย การคำนึงถึงต้นทุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบงาน ความคุ้มค่าของระบบด้วยการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้ จากระบบกับค่าใช้จ่ายที่ต้องลงทุน

1.2.3 ความเป็นไปได้ด้านการปฏิบัติงาน คือความเป็นไปได้ของระบบใหม่ที่จะให้สารสนเทศที่ถูกต้องตรงความต้องการของผู้ใช้งาน ทักษะ ทักษะกับระบบงานใหม่ที่มีการปรับเปลี่ยน โครงสร้างการทำงานใหม่ว่าเป็นที่ยอมรับหรือไม่

1.2.4 ความเป็นไปได้ทางด้านเวลาในการดำเนินการ คือความเป็นไปได้ของระยะเวลาในการดำเนินงานในการพัฒนาระบบใหม่

1.3 การกำหนดความต้องการของระบบ (System Requirements) เป็นขั้นตอนที่ผู้พัฒนาระบบ ทำการวิเคราะห์การทำงานระบบเดิม เพื่อค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นและรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อกำหนดจุดประสงค์ในการหาข้อสรุปในด้านของความต้องการระหว่างผู้พัฒนากับผู้ใช้งาน เรียกว่าข้อกำหนดความต้องการ (Requirement Specification) เพื่อใช้ในการพัฒนาระบบ โดยผู้พัฒนาระบบจะต้องนำข้อกำหนดความต้องการเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อพิจารณาและตัดสินใจในการดำเนินการพัฒนาระบบหรือล้มเลิกการพัฒนาระบบ

2. การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis)

เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบงานปัจจุบันในลักษณะของการพัฒนาแนวคิดสำหรับระบบ ใหม่ วัตถุประสงค์หลักในการวิเคราะห์ระบบ คือ ต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการต่าง ๆ ตามที่ได้รวบรวมจากขั้นตอนการกำหนดความต้องการของระบบ แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อประเมินว่าระบบ ใหม่ควรมีหน้าที่อะไรบ้างที่ต้องดำเนินการ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการนำความต้องการของผู้ใช้ที่ได้มาจาก ขั้นตอนแรกมาวิเคราะห์ในรายละเอียด เพื่อทำการพัฒนาเป็นแบบจำลองลอจิกัล (Logical Model) ประกอบด้วยแบบจำลองขั้นตอนการทำงานของระบบ (Process Model) แบบจำลองข้อมูล (Data Model) โดยใช้เครื่องมือในการจำลองแบบชนิดต่าง ๆ ได้แก่ แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram) ซึ่งเป็น แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทำงานและข้อมูลที่เข้าออกจากระบวนการทำงาน โดยแบ่งออกเป็นระดับ เริ่มจากแผนภาพกระแสข้อมูลระดับสูงสุดเรียกว่า Context Diagram ซึ่งจะบอกให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบภายนอก และผลลัพธ์ที่ออกจากระบบ เป็นต้น

3. การออกแบบระบบ (System Design)

ในขั้นตอนนี้ ผู้พัฒนาระบบจะออกแบบระบบสารสนเทศที่สอดคล้องกับความต้องการที่ได้ระบุไว้ในเอกสารขั้นตอนของการวิเคราะห์ระบบซึ่งเป็นแบบจำลองเชิงตรรกะ มาพัฒนาเป็นแบบจำลองเชิงกายภาพ โดยแบบจำลองเชิงตรรกะจะมุ่งเน้นว่ามีอะไรบ้างที่ต้องทำในระบบ ในขณะที่แบบจำลองเชิงกายภาพจะนำ แบบจำลองเชิงตรรกะมาพัฒนาต่อด้วยการมุ่งเน้นว่าระบบจะดำเนินงานอย่างไร เพื่อให้เกิดผลตามความต้องการ โดยระบุถึงคุณลักษณะของอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ โปรแกรมภาษาที่จะนำมาพัฒนา การออกแบบ รายงาน หน้าจอในการติดต่อกับผู้ใช้ระบบ การออกแบบรูปแบบข้อมูลที่นำเข้าและรูปแบบ การรับข้อมูล การออกแบบผังระบบงานฐานข้อมูล สิ่งที่ได้จากการออกแบบเชิงกายภาพนี้ จะเป็นข้อมูลเฉพาะของการออกแบบ เพื่อส่งมอบให้กับโปรแกรมเมอร์เพื่อใช้ เขียนโปรแกรมตามลักษณะการทำงานของระบบที่ได้ออกแบบและกำหนดไว้ ทั้งนี้ ในการออกแบบที่ นอกเหนือจากที่กล่าวมานี้ ขึ้นอยู่กับระบบขององค์กรว่าจะต้องมีการเพิ่มเติมรายละเอียดส่วนใดบ้าง แต่ควรจะมี การออกแบบระบบความปลอดภัยในการใช้ระบบด้วย โดยกำหนดสิทธิในการใช้งานข้อมูลที่อยู่ในระบบของ ผู้ใช้ตามลำดับความสำคัญ เพื่อป้องกันการนำเอาข้อมูลไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง อาจจะมีการตรวจสอบความพอใจในรูปแบบและลักษณะการทำงานที่ออกแบบไว้ โดยอาจจะมีการสร้างตัว ต้นแบบ (Prototype) เพื่อให้ผู้ใช้ได้ทดลองใช้งาน

4. การพัฒนาระบบ (System Development)

เป็นขั้นตอนที่นำเอาระบบที่ได้ออกแบบไว้มาทบทวนเพื่อพัฒนาโปรแกรม และการทดสอบโปรแกรม ในกระบวนการนี้โปรแกรมเมอร์จะต้องพัฒนาโปรแกรมให้เป็นไปตามคุณลักษณะและรูปแบบตามที่ นักวิเคราะห์ระบบได้กำหนดไว้ การเขียนชุดคำสั่งเพื่อสร้างระบบงานทางคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรมเมอร์สามารถ นำเครื่องมือเข้ามาช่วยในการพัฒนาโปรแกรม เพื่อช่วยให้ระบบงานสามารถพัฒนาได้เร็วขึ้นและมีคุณภาพ และในกระบวนการนี้จะต้องจัดทำเอกสารโปรแกรมควบคู่ไปกับการพัฒนาโปรแกรมเพื่อทำให้ง่ายต่อการ ตรวจสอบและแก้ไข ข้อกำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม ผู้บริหารขององค์กรจะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกวิธีการ พัฒนาโปรแกรม บางองค์กรอาจมีทีมงานพัฒนาโปรแกรมในองค์กร หรือจัดซื้อซอฟต์แวร์สำเร็จรูปมาใช้ หรือจ้าง บริษัทที่รับพัฒนาระบบโดยเฉพาะ

5. การทดสอบระบบ (System Testing)

เมื่อได้พัฒนาโปรแกรมแล้ว ยังไม่สามารถนำระบบไปใช้งานได้ทันทีที่ต้องดำเนินการทดสอบระบบก่อนที่จะนำระบบไปใช้งานจริง การทดสอบเบื้องต้นด้วยการสร้างข้อมูลจำลองขึ้นมาเพื่อตรวจสอบการทำงานของระบบงาน หากพบข้อผิดพลาดจึงทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง โดย

การทดสอบระบบนี้จะมี การ ตรวจสอบอยู่ 2 ส่วน คือ การตรวจสอบรูปแบบภาษาเขียน (Syntax) และการตรวจสอบการทำงานของระบบว่า ตรงกับความต้องการของผู้ใช้หรือไม่

6. การติดตั้งระบบ (System Implement)

เมื่อทำการทดสอบระบบจนระบบสามารถทำงานได้จริงและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ระบบตลอดจนพร้อมที่จะนำไปติดตั้งเพื่อใช้งานในสถานการณ์จริง จึงนำระบบไปติดตั้ง การติดตั้งระบบคือ การเปลี่ยนการทำงานจากระบบงานเดิมไปเป็นระบบงานใหม่ย่อมมีผลกระทบ ต่อผู้ใช้งาน บางกลุ่มที่ยังคงมีความคุ้นเคยกับวิธีการดำเนินงานแบบเก่า รวมทั้งข้อจำกัดในเรื่องของความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงควรเลือกแนวทางที่เหมาะสม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 แนวทาง ดังนี้

6.1 การติดตั้งแบบทันทีทันใด (Direct Installation) เป็นวิธีการติดตั้งระบบใหม่ที่ทันที และยกเลิกการใช้งานระบบเก่าทันทีเช่นเดียวกัน

6.2 การติดตั้งแบบขนาน (Parallel Installation) เป็นวิธีการติดตั้งระบบใหม่พร้อม ๆ กับการใช้งานระบบเก่า จนกว่าผู้ใช้และผู้บริหารจะมีความพอใจระบบใหม่จึงตัดสินใจหยุดใช้งานระบบเก่า

6.3 การติดตั้งแบบนำร่อง (Single Location Installation/Pilot Installation) เป็นวิธีการติดตั้งที่มีการใช้งานระบบงานใหม่เพียงหน่วยเดียวขององค์กรก่อนเพื่อเป็นการนำร่อง แล้วจึงค่อยปรับเปลี่ยน ทั้งหมดเมื่อเห็นว่าระบบใหม่นั้นลงตัวแล้ว

6.4 การติดตั้งแบบทยอยติดตั้งเป็นระยะ (Phased Installation) เป็นวิธีการที่ติดตั้งระบบ ใหม่เพียงบางส่วนก่อนระยะหนึ่งควบคุมไปกับการใช้งานระบบเก่า แล้วจึงค่อย ๆ ทยอยใช้ระบบงานใหม่เพิ่มขึ้น ทีละส่วนจนกระทั่งครบทุกส่วนของระบบงานใหม่อย่างเต็มรูปแบบ

ในการใช้งานระบบใหม่ทดแทนระบบงานเดิม ผู้พัฒนาระบบจำเป็นต้องมีการแปลงข้อมูลจากระบบงานเดิมให้มาอยู่ในรูปแบบที่ระบบใหม่สามารถนำไปใช้งานได้ และในขั้นตอนนี้ผู้พัฒนาระบบจะต้อง ดำเนินการจัดทำเอกสารคู่มือระบบ รวมถึงการฝึกอบรมผู้ใช้งาน

7. การบำรุงรักษาระบบ (System Maintenance)

หลังจากที่ระบบงานที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ได้ถูกนำไปใช้งานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หากพบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องจากการทำงานของระบบงานใหม่ ผู้พัฒนาระบบจึงจำเป็นต้องดำเนินการติดตามและแก้ไขให้ถูกต้อง รวมถึงกรณีข้อมูลที่จัดเก็บมีปริมาณมากขึ้น การขยายระบบเครือข่ายเพื่อรองรับเครื่องลูกข่ายที่มี จำนวนมากขึ้น บางกรณีอาจจำเป็นต้องเขียนโปรแกรมเพิ่มเติม หากผู้มีความต้องการเพิ่มขึ้น ดังนั้นในขั้นตอนของการกำหนดความต้องการ ผู้พัฒนาระบบจึงจำเป็นต้องมีการจัดทำเอกสารข้อตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่ายถึงขอบเขตในการพัฒนาระบบงาน และกรณีที่มีการ

แก้ไขหรือพัฒนาระบบงานเพิ่ม

วิธีการปฏิบัติงาน

การพัฒนาระบบภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ใช้วิธีการปฏิบัติงานตามวงจรการพัฒนาระบบสารสนเทศ สามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอน เพื่อสามารถกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานและผู้รับมอบหมายดำเนินการได้ชัดเจน ดังนี้

1. กำหนดปัญหา

ขั้นตอนการกำหนดปัญหาจัดทำขึ้นเพื่อกำหนดขอบเขตของงานสำหรับใช้พัฒนาระบบภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ได้แบ่งการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1.1 ศึกษากระบวนการในปัจจุบัน
- 1.2 ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ เพื่อกำหนดขอบเขตของการพัฒนาระบบ
- 1.3 การกำหนดความต้องการของระบบ

เมื่อวิเคราะห์การทำงานระบบเดิม และรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ แล้วได้มีการจัดทำเป็นข้อสรุปในด้านของความต้องการระหว่างผู้พัฒนากับผู้ใช้งาน หรือเรียกว่า ข้อกำหนดความต้องการ เพื่อใช้ในการพัฒนาระบบ ผู้พัฒนาต้องนำข้อกำหนดความต้องการนี้เสนอต่อผู้บริหาร เพื่อพิจารณาและตัดสินใจในการดำเนินการพัฒนาระบบหรือล้มเลิกการพัฒนาระบบ

2. งานวิเคราะห์ระบบ

จากนั้นนำผลการศึกษาและความต้องการของผู้ใช้มาวิเคราะห์ในรายละเอียด เพื่อทำการพัฒนาเป็นแบบจำลองลอจิกัล ประกอบด้วยแบบจำลองขั้นตอนการทำงานของระบบแบบจำลองข้อมูล แผนภาพกระแสข้อมูล ซึ่งเป็น แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทำงานและข้อมูลที่เข้าออกจากกระบวนการทำงาน ซึ่งจะบอกให้ทราบถึง ความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบภายนอก และผลลัพธ์ที่ออกจากระบบ

3. การออกแบบ

การออกแบบระบบนั้นต้องมีการกำหนดลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 3.1 กำหนดคุณลักษณะของอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้พัฒนา
- 3.2 การออกแบบข้อมูลนำเข้า
- 3.3 ออกแบบรายงาน

3.4 สร้างแบบจำลองระบบ

3.5 ประสานงาน นำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบ รูปแบบการนำเข้าข้อมูล การแสดง รายงาน และกระบวนการทำงาน ครบถ้วน ตรงตามความต้องการหรือไม่ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ตรง ความต้องการผู้ใช้งานมากที่สุด ก่อนที่มีการเขียนชุดคำสั่ง

3.6 งานออกแบบเพิ่มข้อมูลและฐานข้อมูล

4. พัฒนาระบบ

นำข้อมูลระบบที่ได้ออกแบบไว้มาพัฒนาระบบ ให้เป็นไปตามคุณลักษณะ ขั้นตอน วิธีการและรูปแบบที่ได้ออกแบบไว้ ซึ่งกระบวนการนี้จะต้องจัดทำเอกสารคู่มือการพัฒนาระบบควบคู่ ไปกับการพัฒนาระบบเพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบและแก้ไขระบบที่พัฒนาขึ้น

5. การทดสอบระบบ

มีจุดประสงค์ ในการทดสอบว่าโปรแกรมสามารถทำงานจริงได้ตามข้อกำหนดและตามที่ได้ ออกแบบไว้หรือไม่ ทดสอบเจ้าหน้าที่ว่าพร้อมสำหรับระบบงานนั้นหรือไม่ และทดสอบผู้ใช้งาน ระบบ ว่าได้มีการเตรียมพร้อมเกี่ยวกับการใช้งานระบบหรือไม่

6. การติดตั้งระบบ

การติดตั้งระบบสารสนเทศนั้นจะต้องมีการวางแผนการว่าควรดำเนินการอย่างไร โดยมี ขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

6.1 กำหนดรูปแบบของการติดตั้ง

6.2 ติดตั้งระบบสารสนเทศในเครื่องแม่ข่าย

6.3 อัปโหลดข้อมูลในเครื่องแม่ข่าย

6.4 การตรวจสอบการแสดงผลบนเซิร์ฟเวอร์ให้มีความถูกต้อง

6.5 จัดทำคู่มือสำหรับผู้ดูแลระบบและผู้ใช้งานระบบ โดยมีรายละเอียด เช่น การตั้งค่า การจัดการข้อมูล และการใช้งานระบบ ให้เห็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน และจัดอบรมวิธีการใช้งานให้กับ ผู้ใช้งาน รวมถึงแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้งานระบบ

6.6 รายงานผู้บริหาร

6.7 เปิดการใช้งานระบบ

7. การบำรุงรักษา

การบำรุงรักษาและปรับปรุงระบบ เมื่อนำระบบใหม่มาใช้งานจริงแล้วก็ต้องเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ เมื่อใช้ไปสักระยะหนึ่ง ผู้ใช้จะขอให้มีการเพิ่มส่วนนั้นส่วนนี้ขึ้นมาอีกหรือหน่วยงานมีการเปลี่ยนแปลง นโยบายหรือต้องการรายงานบางอย่างเพิ่มเติม หรือมีคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ใหม่ ๆ แต่ไม่ว่าจะเป็นด้วยสาเหตุอะไร ระบบต้องได้รับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งนักวิเคราะห์ระบบจะต้องเตรียมระบบที่สามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมขึ้นได้ เมื่อรวมโปรแกรมที่เพิ่มเติมเข้ามาในระบบแล้ว ส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องแก้ไขตามไปด้วย ดังนั้นการบำรุงรักษาระบบเป็นขั้นตอนในการปรับปรุงทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้ทำการออกแบบเอาไว้เรียบร้อยแล้ว และพัฒนาให้เหมาะสมกับการใช้งานของผู้ใช้มากที่สุด การบำรุงรักษาและ ปรับปรุงระบบแบ่งออกได้ ดังนี้

1. แก้ไขความผิดพลาดของโปรแกรมที่ได้ทำการเขียนขึ้น เนื่องจากในการทดสอบโปรแกรมอาจจะยังทำได้อาจไม่สมบูรณ์เพียงพอ ไม่ครบทุกจุดที่จะต้องทำการตรวจสอบ
2. การปรับปรุงระบบหรือโปรแกรม ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมของระบบ
3. การปรับปรุงในด้านเวลาการทำงานของระบบ

การปรับปรุงซอฟต์แวร์ให้ทำงานได้รวดเร็วยิ่งขึ้นเมื่อรวมโปรแกรมแล้ว จะต้องทดสอบอีกครั้งว่า ระบบทำงานต่อไปนี้ได้ถูกต้องหรือไม่ โดยทำการทดสอบ เรื่อง การทำงานตามหน้าที่ การกู้ข้อมูล การทดสอบสมรรถภาพว่าระบบสามารถทำงานและให้คำตอบใน เวลาที่รวดเร็วตามที่ออกแบบไว้

สิ่งที่ควรคำนึงในการปฏิบัติงาน

ในการพัฒนาระบบภาวะการมีงานทำของบัณฑิต สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีสิ่งที่ต้องคำนึงและข้อควรระวังในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ด้านการวิเคราะห์ระบบ

การวิเคราะห์ระบบนั้นผู้ใช้งานและผู้บริหารจะต้องให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและแท้จริง ทั้งนี้ ผู้ที่สามารถวิเคราะห์ระบบได้ดี ควรมีประสบการณ์ในการเขียนโปรแกรม มีความรู้ ทางด้านธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับระบบเครือข่ายและฐานข้อมูล ซึ่งใช้เป็นความรู้ในการออกแบบระบบ ดังนั้น หน้าที่ของนักวิเคราะห์ก็คือการศึกษาระบบแล้วให้คำแนะนำในการปรับปรุงและพัฒนาระบบนั้นจนเสร็จสมบูรณ์ ซึ่งการทำงานทั้งหมดต้องมีลำดับขั้นตอนและการศึกษาวิธีการวิเคราะห์และการออกแบบระบบในแต่ละขั้นตอน

2. ด้านเทคนิคการเขียนโปรแกรม

การเขียนโปรแกรมต้องคำนึงถึงมาตรฐานในการเขียนโปรแกรมที่สอดคล้อง หรือมีความเข้ากันได้กับระบบอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้พัฒนาระบบท่านอื่นสามารถเข้าถึง/ศึกษา/ต่อยอดการเขียนโปรแกรมได้ไม่ยุ่งยากมากนัก

แนวคิด

สารสนเทศมีบทบาทในการทำกิจกรรมแทบทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นการสื่อสาร การปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา หรือการตัดสินใจเพื่อการวางแผนและการจัดการ ช่วยให้สารสนเทศอย่างรวดเร็ว ถูกต้องเชื่อถือได้ ทันต่อเวลา และมีรูปแบบที่ต้องการ เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความสำคัญมากในปัจจุบันและมีแนวโน้มมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นับตั้งแต่การจัดเก็บการประมวลผล การเรียกใช้ และการสื่อสาร รวมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ซึ่งความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ (สุนทร แก้วลาย, 2558 หน้า 166) สรุปได้ดังนี้

1. ช่วยในการจัดระบบข่าวสารจำนวนมหาศาลของแต่ละวัน
2. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสารสนเทศ เช่น การคำนวณตัวเลขที่ยุ่งยาก ซับซ้อน การจัดเรียงลำดับสารสนเทศ เป็นต้น
3. ช่วยให้สามารถเก็บสารสนเทศไว้ในรูปที่สามารถเรียกใช้ได้ทุกครั้งอย่างรวดเร็ว
4. ช่วยให้สามารถจัดระบบอัตโนมัติเพื่อการจัดเก็บประมวลผลและเรียกใช้สารสนเทศ
5. ช่วยในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากขึ้น
6. ช่วยในการสื่อสารระหว่างกันได้อย่างรวดเร็ว ลดอุปสรรคเกี่ยวกับเวลาและระยะทาง

บทที่ 4

เทคนิคในการปฏิบัติงาน

เทคนิคในการปฏิบัติงานในการพัฒนาระบบภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ได้ดำเนินการตามวงจรการพัฒนา ระบบ SDLC และมีวิธีการติดตาม และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งจรรยาบรรณที่ควรมีในการปฏิบัติงาน

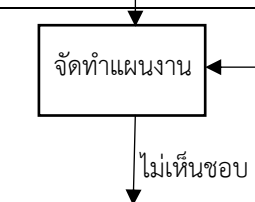
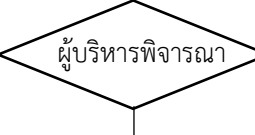

แผนกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหน่วยงานที่ให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจึงได้พัฒนาระบบภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยและแผนพัฒนาระบบสารสนเทศประจำปีงบประมาณ 2564

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

การพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานของบัณฑิต สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ได้ดำเนินการตามวงจรการพัฒนาแบบ SDLC โดยมีขั้นตอนดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

SDLC	ลำดับ	ผังงาน	ระยะเวลา	รายละเอียดงาน	มาตรฐานคุณภาพงาน
1. กำหนดความต้องการของระบบ	1		ภายใน 1 วัน	ค้นหาและศึกษาทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้นเดิม	ระบบที่พัฒนาสอดคล้องกับระบบงานปัจจุบัน
	2		อย่างน้อย 1 เดือน	สำรวจและกำหนดความต้องการของระบบ	ผลสำรวจความต้องการของผู้ใช้งาน
	3		ภายใน 15 วัน	จัดทำแผนงาน	มีวัตถุประสงค์ ขอบเขตงาน งบประมาณและ ผู้รับผิดชอบ
	4		ภายใน 1 วัน	เสนอแผนงานให้ผู้บริหารพิจารณาเห็นชอบ	ผู้บริหารเห็นชอบ
2. งานวิเคราะห์ระบบ	5		อย่างน้อย 15 วัน	นำผลการศึกษาและความต้องการของผู้ใช้มาวิเคราะห์พัฒนาเป็นแบบจำลองขั้นตอนการทำงานของระบบ แบบจำลองข้อมูล แผนภาพกระแสนข้อมูล	สอดคล้องกับความต้องการของระบบและกระบวนการปฏิบัติงาน

SDLC	ลำดับ	ผังงาน	ระยะเวลา	รายละเอียดงาน	มาตรฐานคุณภาพงาน
3. การออกแบบ	6		อย่างน้อย 15 วัน	พิจารณาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้พัฒนาและออกแบบข้อมูลนำเข้า รายงาน เพิ่มข้อมูลและฐานข้อมูล	สอดคล้องกับความต้องการของระบบและกระบวนการปฏิบัติงาน
	7		อย่างน้อย 1 เดือน	จัดทำแบบจำลองระบบ	แบบจำลองระบบ
	8		อย่างน้อย 1 วัน	ตรวจสอบความถูกต้องของระบบจำลองกับผู้ที่เกี่ยวข้อง	แบบจำลองระบบมีความถูกต้อง
4. พัฒนาระบบ	9		อย่างน้อย 1 เดือน	พัฒนา/แก้ไขระบบโดยการเขียนโปรแกรม หรือปรับปรุงโครงสร้างฐานข้อมูล	มีคุณลักษณะการทำงานครบถ้วนตามระบบจำลอง
5. การทดสอบระบบ	10		อย่างน้อย 1 วัน	ทดสอบร่วมกับผู้ใช้งานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความถูกต้องและสามารถใช้งานได้จริง	ระบบสารสนเทศมีความถูกต้อง

SDLC	ลำดับ	ผังงาน	ระยะเวลา	รายละเอียดงาน	มาตรฐานคุณภาพงาน
6. การติดตั้ง ระบบ	11		อย่างน้อย 1 วัน	ติดตั้งระบบ สารสนเทศในเครื่อง แม่ข่าย และ กำหนดค่าเริ่มต้น ของระบบให้มีความ พร้อมใช้งานจริง	ระบบสารสนเทศ พร้อมใช้งาน
	12		อย่างน้อย 1 วัน	ตรวจสอบการ แสดงผลบนเซิร์ฟ เวอร์ ให้มีความ ถูกต้อง	
	13		คู่มือ 2 วัน อบรม 1 วัน	จัดทำคู่มือสำหรับ ผู้ดูแลระบบและ อบรมผู้ใช้งานระบบ	คู่มือถูกต้อง ครอบคลุมการใ้ งานระบบ และ ผู้ใช้งานมีความ เข้าใจระบบ
	14		จัดทำ หนังสือ ภายใน 1 วัน และ เปิดการใ้ งานระบบ	จัดทำหนังสือ เพื่อ แจ้งกำหนดการเปิด ใช้งานแก่หน่วยงาน ต่าง ๆ	ผู้ใ้สามารถเข้าใ้ งานระบบได้
7. การ บำรุงรักษา	15		ตลอดเวลา	ดูแลรักษาระบบให้ ใช้งานได้ สอดคล้อง กับการใช้งาน	ระบบสามารถใ้ งานได้อย่าง ต่อเนื่อง
	16		ตลอดเวลา	รับปัญหา/ความ ต้องการใหม่จากการ ใช้งานระบบ	ปัญหา/ความ ต้องการใหม่ มี ความชัดเจน

SDLC	ลำดับ	ผังงาน	ระยะเวลา	รายละเอียดงาน	มาตรฐานคุณภาพงาน
	17	<pre> graph TD C((C)) --> A[วิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการใหม่] </pre>	ปัญหาใหม่ 10 นาที ความใหม่ 2 ชั่วโมง	วิเคราะห์ปัญหา/ ความต้องการใหม่ที่ ได้รับจากผู้ใช้งาน	ผลวิเคราะห์ความ ถูกต้องแก้ไขปัญหา และตอบสนอง ความต้องการใหม่ ได้
	18	<pre> graph TD A[วิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการใหม่] --> B[พัฒนา/ปรับปรุง/แก้ไขระบบ] </pre>	ปัญหาใหม่ 10 นาที ความ ต้องการ ใหม่ขึ้นอยู่กับ เนื้อ งานอย่าง น้อย ภายใน 15 วัน	พัฒนา/ปรับปรุง/ แก้ไข ระบบโดยการ เขียนโปรแกรม	ระบบสารสนเทศ รองรับการใช้งาน ของผู้ใช้
	19	<pre> graph TD B[พัฒนา/ปรับปรุง/แก้ไขระบบ] --> C[สำรวจความพึงพอใจระบบ] </pre>	ภายใน 1 เดือน	สำรวจความพึง พอใจผู้ใช้งานระบบ	แบบสำรวจความ พึงพอใจและ กลุ่มเป้าหมายที่ สำรวจ
	20	<pre> graph TD C[สำรวจความพึงพอใจระบบ] --> D[ประมวลผลการสำรวจ] </pre>	ภายใน 2 วัน	ประมวลผลการสำ รวจความพึงพอใจ ของผู้ใช้ระบบ	การประมวลผลมี ความถูกต้อง
	21	<pre> graph TD D[ประมวลผลการสำรวจ] --> E([รายงานผล]) </pre>	ภายใน 1 วัน	สรุปรายงานผลการ ดำเนินงานให้ ผู้บริหารรับทราบ	รายงานผลการ ดำเนินงาน

วิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาระบบภาวะการมีงานทำของบัณฑิต สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จะมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อใช้ในการติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานให้ความครบถ้วน สมบูรณ์ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานและพัฒนาให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด โดยใช้แบบฟอร์มรายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือน และประชุมติดตามความคืบหน้าการดำเนินเป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยในฟอร์มนี้ซึ่งประกอบไปด้วย ชื่อระบบ รายการงาน วันที่เริ่มต้น วันที่สิ้นสุด ระดับความสำเร็จ ดังภาพที่ 4.1

รหัสไปรษณีย์: ระบบภาวะการมีงานทำของบัณฑิต		แผนการดำเนินงานหลักเดือน มีนาคม พ.ศ.2563		สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ		
ผู้พัฒนา: นางสาวกุลดา สวนสลา				วันที่: Thu 4/9/20 1:22 PM		
ความคืบหน้าทั้งหมด: 0%						
ID	📌	%	งาน	เริ่มต้น	สิ้นสุด	งานก่อนหน้า
1	📌	0%				
2	📌	0%				
3	📌	0%				
4	📌	0%				
5	📌	0%				
6	📌	0%				
7	📌	0%				
8	📌	0%				
9	📌	0%				
10	📌	0%				
11	📌	0%				
12	📌	0%				
13	📌	0%				
14	📌	0%				
15	📌	0%				
16	📌	0%				
17	📌	0%				
18	📌	0%				
19	📌	0%				
20	📌	0%				
21	📌	0%				
22	📌	0%				
23	📌	0%				
24	📌	0%				

ลงชื่อ..... (นางสาวกุลดา สวนสลา) นักวิชาการคอมพิวเตอร์	ลงชื่อ..... (นายสุวิทย์ เหมือนทอง) รองผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการฯ ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ	ลงชื่อ..... (นายพงษ์ศักดิ์ ศิริโสม) ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการฯ
--	---	---

ภาพที่ 4.1 แบบฟอร์มการติดตามการปฏิบัติงาน

และเมื่อพัฒนาเสร็จแล้วได้มีการติดตั้งระบบบนเครือข่ายและทดสอบการใช้งานอย่างต่อเนื่อง และเปิดให้ใช้งานจริง และมีการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบทุกปี เพื่อนำมาใช้ปรับปรุง/แก้ไข ระบบให้มีความตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานที่เป็นปัจจุบัน

จริยธรรมในการปฏิบัติงาน

จริยธรรม คือ ความประพฤติปฏิบัติอันดีงามที่นำไปสู่ประโยชน์สุขแก่ตนเองและผู้อื่นในสังคม จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ คือแนวทางการประพฤติปฏิบัติอันถูกต้องดีงามในการพัฒนาและประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ความหมายของจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังจะกล่าวถึงต่อไปนี้ ได้แก่ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัย การเข้าถึง การปกป้องข้อมูลและความเป็นส่วนตัว และสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

1. จริยธรรมความมั่นคงปลอดภัยหรือความถูกต้องของเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Accuracy) หมายถึง แนวประพฤติปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศของหน่วยงาน รวมทั้งความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับระบบสารสนเทศขององค์กร การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสารสนเทศ ถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและความปลอดภัยของสังคม การบริหารจัดการเทคโนโลยีที่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่มีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยจะทำให้ผู้ไม่ประสงค์ดีสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้ง่าย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยของระบบสารสนเทศในทุกองค์กร และที่สำคัญข้อมูลต้องมีความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ ข้อมูลจะมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความถูกต้องในการบันทึกข้อมูล โดยทั่วไปจะพิจารณาว่าใครจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของข้อมูลที่จัดเก็บและเผยแพร่ เพราะฉะนั้นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของข้อมูลแล้วจะต้องรักษาความมั่นคงปลอดภัยเพื่อมิให้ผู้ไม่หวังดีเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย

2. จริยธรรมการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ (Data Accessibility) หมายถึง แนวประพฤติปฏิบัติเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงระบบสารสนเทศ เมื่อมีการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศในระบบสารสนเทศ หรือเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว บุคคลต้องไม่ลักลอบนำข้อมูลขององค์กรไปใช้ในทางที่ผิด เช่น นำข้อมูลไปให้องค์กรธุรกิจที่เป็นคู่แข่ง เป็นต้น การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศในระบบสารสนเทศนั้นจะต้องเป็นการเข้าถึงเพื่อใช้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับงานที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น และต้องเป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเพื่อความรอบคอบและมีความระมัดระวังที่จะไม่ก่อความเสียหายต่อองค์กร

3. จริยธรรมการปกป้องข้อมูลและความเป็นส่วนตัว (Information Privacy) หมายถึง แนวประพฤติปฏิบัติเกี่ยวกับการปกป้องข้อมูลและรักษาความเป็นส่วนตัวของบุคคล โดยปราศจากการลักลอบหรือล่วงละเมิดโดยผู้อื่น ความเป็นส่วนตัวของบุคคลนี้ รวมถึงสถานะแวดล้อมที่เป็นส่วนตัวและสถานะแวดล้อมในขณะปฏิบัติงานด้วย ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการ

รวบรวม เก็บรักษาและสามารถเข้าถึงผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงมีภาระผูกพันต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการรั่วไหลของข้อมูลเหล่านั้น ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดความเป็นส่วนตัวที่เป็นข้อสังเกตดังนี้

1.1 การเข้าไปดูข้อความในจดหมายอิเล็กทรอนิกส์และการบันทึกข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการบันทึก-แลกเปลี่ยนข้อมูลที่บุคคลเข้าไปใช้บริการเว็บไซต์และกลุ่มข่าวสาร

1.2 การใช้เทคโนโลยีในการติดตามความเคลื่อนไหวหรือพฤติกรรมของบุคคล เช่น บริษัทใช้คอมพิวเตอร์ในการตรวจจับหรือเฝ้าดูการปฏิบัติงาน/การใช้บริการของพนักงาน

1.3 การใช้ข้อมูลของลูกค้าจากแหล่งต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ในการขยายตลาด

1.4 การรวบรวมหมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่อีเมล หมายเลขบัตรเครดิต และข้อมูลส่วนตัวอื่นๆ เพื่อนำไปสร้างฐานข้อมูลประวัติลูกค้าใหม่ขึ้นมาแล้วนำไปขายให้กับบริษัทอื่น

4. จริยธรรมด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา/ความเป็นเจ้าของ (Information Property) หมายถึง แนวประเพณีปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษากรรมสิทธิ์สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เปิดช่องทางให้ผลงานต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานด้านดนตรีและวรรณกรรม สามารถถูกจัดเก็บในรูปแบบที่เป็นข้อมูลดิจิทัล ทำให้ง่ายต่อการคัดลอกและนำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของผลงาน จึงเกิดเป็นการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาขึ้น ผลงานที่ถือเป็นลิขสิทธิ์หรือที่มีการจดสิทธิบัตรอาจถูกนำไปเผยแพร่ได้ในรูปแบบที่หลากหลาย เมื่อผลงานเหล่านั้นมีการจัดเก็บในรูปแบบที่เป็นข้อมูลดิจิทัล

บทที่ 5

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขและพัฒนางาน

ในบทนี้เป็นการกล่าวถึงการนำเสนอปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขในการปฏิบัติงาน และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาให้มีคุณภาพ โดยพบประเด็นปัญหา อุปสรรค ความยุ่งยากซับซ้อนของการปฏิบัติงาน ทั้งในกระบวนการดำเนินงาน และจัดการเอกสารในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งสามารถสรุปประเด็นปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขเพื่อพัฒนางานในบริบทของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานและแนวทางแก้ไขและพัฒนา

ตารางที่ 5.1 ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานและแนวทางแก้ไขและพัฒนา

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไขและพัฒนา
1) การกำหนดความต้องการของระบบ	1) ไม่เข้าใจปัญหาที่แท้จริง 2) ขาดการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบ ดังนี้ - การปรับปรุงระบบหรือ พัฒนาระบบใหม่ - ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบงาน ความคุ้มค่าของระบบ - ระบบใหม่ที่จะให้สารสนเทศที่ถูกต้องตรงความต้องการของผู้ใช้งาน ทักษะกับระบบงานใหม่ที่มีการปรับเปลี่ยน โครงสร้างการทำงานใหม่ว่าเป็นที่ยอมรับหรือไม่ - ด้านเวลาในการดำเนินการในการพัฒนาระบบใหม่ 3) ขาดการนำข้อกำหนดความต้องการเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อ	1) ผู้พัฒนาระบบเข้าไปทำความเข้าใจปัญหา ว่าปัญหาที่แท้จริงคืออะไร พร้อมทั้งคิดหา แนวทางหรือสถานการณ์ที่ผู้พัฒนาระบบเชื่อว่าสามารถปรับปรุงระบบให้ดีขึ้นได้ 2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้ระบบ โดยการตรวจสอบ เอกสาร การสัมภาษณ์ การออกแบบสอบถาม หรือ สังเกต พฤติกรรมและสภาพแวดล้อมของการดำเนินงาน 3) นำข้อกำหนดความต้องการเสนอต่อผู้บริหาร

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไขและพัฒนา
	พิจารณาและตัดสินใจในการดำเนินการพัฒนาระบบหรือลุ่มเล็กการพัฒนาระบบ	เพื่อพิจารณาและตัดสินใจในการดำเนินการพัฒนาระบบหรือลุ่มเล็กการพัฒนาระบบ
2) การวิเคราะห์ระบบ	หลังจากวิเคราะห์ที่ได้ข้อกำหนดการทำแบบจำลองขั้นตอนการทำงาน ของระบบ (Process Model) แบบจำลองข้อมูล (Data Model) ซึ่งจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทำงานและข้อมูลที่เข้าออกจากกระบวนการทำงาน ทำให้พัฒนาระบบได้ไม่ตรงตามความต้องการได้	จัดทำแบบจำลองขั้นตอนการทำงานของระบบ (Process Model) แบบจำลองข้อมูล (Data Model) ซึ่งจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทำงานและข้อมูลที่เข้าออกจากกระบวนการทำงานที่ชัดเจน
3) การออกแบบระบบ	ออกแบบระบบไม่รองรับต่อทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง หรือออกแบบระบบไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้หรือผู้บริหารที่เปลี่ยนแปลง	สร้างตัวต้นแบบ(Prototype) เพื่อตรวจสอบว่าระบบรองรับต่อการขยายหรือการปรับเปลี่ยนในอนาคต และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้และผู้บริหารที่เปลี่ยนแปลง
4) การพัฒนาระบบ	ผู้พัฒนาขาดทักษะและความชำนาญในการใช้เครื่องมือในการเขียนชุดคำสั่งที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อสร้างระบบงานทางคอมพิวเตอร์	<ul style="list-style-type: none"> - เสนอผู้บริหารร่วมตัดสินใจเลือกวิธีการได้มาซึ่งระบบว่าจะพัฒนาระบบเอง หรือจัดซื้อซอฟต์แวร์สำเร็จรูปมาใช้ - ส่งเสริมทักษะ หรือจัดให้มีการอบรมการพัฒนาระบบด้วยเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไขและพัฒนา
5) การทดสอบระบบ	ขาดการทดสอบการทำงานของระบบจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้การประเมินการทำงานของระบบไม่มีประสิทธิภาพ	ให้ผู้เชี่ยวชาญร่วมตรวจสอบประสิทธิภาพรูปแบบภาษาเขียน และตรวจสอบความถูกต้องในการทำงานของระบบ
6) การติดตั้งระบบ	การติดตั้งระบบบนเครื่องแม่ข่ายอาจไม่รองรับระบบที่พัฒนาขึ้นเนื่องจากทรัพยากรและเทคโนโลยีไม่สอดคล้องกัน	ศึกษาคุณลักษณะของเครื่องแม่ข่ายและปรับปรุงระบบที่พัฒนาให้มีความสอดคล้องกัน
7) การบำรุงรักษาระบบ	เมื่อมีความต้องการของระบบเพิ่มขึ้น หรือเปลี่ยนแปลง ทำให้มีค่าใช้จ่าย วิธีการ และขั้นตอนในการบำรุงรักษาระบบ	กำหนดความต้องการและข้อตกลงของระบบร่วมกันเพื่อความชัดเจนในค่าใช้จ่าย วิธีการ ขั้นตอน ในการบำรุงรักษาระบบ

การพัฒนางาน

มีศึกษาเทคโนโลยีความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

จากปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขการพัฒนาระบบข้างต้นนั้น ผู้จัดทำคู่มือปฏิบัติงานมีข้อเสนอแนะเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. มีการจัดทำแผนการดำเนินงานในการพัฒนาระบบ
2. ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนการใช้งานระบบ
3. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาทักษะความรู้ให้กับนักพัฒนาระบบสม่ำเสมอ เพื่อให้เท่าทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
4. จัดให้มีการทดสอบประสิทธิภาพการทำงานของระบบจากผู้เชี่ยวชาญ
5. ทำการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานระบบสารสนเทศจากผู้ใช้และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

6. จัดให้มีการทบทวนกระบวนการในระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับการดำเนินงานให้เป็นปัจจุบัน
7. มีการจัดอบรมการใช้งานระบบให้กับผู้ใช้งานทุกระดับ พร้อมทำคู่มือการใช้งานระบบ

บรรณานุกรม

- กิตติ ภัคดีวัฒนกุล (2551). การวิเคราะห์และออกแบบระบบ. กรุงเทพฯ : เคทีพี.
- ทักษิณา สวานานนท์ (2530). การสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยในโรงเรียนประถมศึกษาบุรีรัมย์. บุรีรัมย์วิทยาลัยครูบุรีรัมย์.
- ธนาวิษญ์ จินดาประดิษฐ์ และ จารุวรรณ ณ ยอดระฆัง. 2552. การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- ไพบุลย์ เกียรติโกมล และ ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2531. พจนานุกรมเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิโรจน์ ชัยมูล และสุพรรณษา ยวงทอง. (2552). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : โปรวีชั่น.
- ศิริรัตน์ไกรสุริยวงศ์. ความต้องการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ 93 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 2551
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2549. ชุดคู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ ตามแนวทางการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี (25 เล่ม). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สหมิตรพรินต์ติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ (2549). คู่มือการปฏิบัติงาน (work Manual) . เอกสารประกอบการฝึกอบรมวิทยากรต้นแบบโครงการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้กรกฎาคม-สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมแอมบาสเตอร์ กรุงเทพมหานคร
- สุนทร แก้วลาย. (2533). กิจกรรมการบริการสารสนเทศ. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริการและเผยแพร่สารนิเทศ. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช.
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2555). การวิเคราะห์และออกแบบระบบ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ภาคผนวก

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวกุลดา สวนสลา
วัน เดือน ปี เกิด	11 เมษายน พ.ศ.2525
ที่อยู่ปัจจุบัน	287/3 หมู่ 3 ตำบล นครสวรรค์ตก อำเภอ เมือง จังหวัด นครสวรรค์ รหัสไปรษณีย์ 60000
ประวัติการศึกษา	ระดับการศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พ.ศ. 2548
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักวิทยบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ตำแหน่งงาน นักวิชาการคอมพิวเตอร์